

Hadtápkiképzés és hadtápbiztosítás a hegyi kiképző bázison

Pék Béla őrnagy

A Magyar Néphadseregben több éve folyik az összefegyvernemi és fegyvernemi alegységek hegyi kiképzése. Ez évben egy korszerű hegyi kiképzési bázis építése fejeződött be, amellyel lényegesen bővült a lehetőség az erdős hegyes viszonyok közötti kiképzéshez. Egyúttal az új kiképző bázis új tartalmi követelményeket is jelent az alegységek hegyi kiképzésében, annak hadtápbiztosításában és hegyi sajátosságainak megfelelő hadtáp kiképzésében.

Ez év második felében az MN 5232 PK HTPH elvtárs módszertani bemutató foglalkozása keretén belül sor került a hegyi kiképző bázis bemutatására is. A nagy anyagi értékekkel megépített és berendezett kiképző bázis lehetőségeinek bemutatásán túl célul tűztük ki: hogy egyrészt a PK HTPH-ekkel megismertessük a bázis nyújtotta lehetőségeket a személyi állomány kiképzése, elhelyezése és annak hadtápbiztosítása vetületében, másrészt a korszerűen berendezett hadtáp tanteremben és a bázison rendelkezésre álló, — a hadtápkiképzést elősegítő eszközök — bemutatásával és gyakorlatban történő alkalmazásával ráirányítsuk a bemutatót megtekintő állomány figyelmét azokra a feladatokra, melyek a kiképzés eredményes előkészítése és végrehajtása kapcsán reájuk hárul.

Tekintettel arra, hogy a bemutatón a hegyi kiképzésben érdekelt parancsnoki és szakállománynak csak egyes képviselői vettek részt, szélesebb fórum előtt, a módszertani bemutató elhangzottak alapján, jelen cikkben kívánok néhány gondolatot felvetni a hegyi kiképzést megelőző felkészítés, majd a kiképzés alatt végrehajtandó hadtápbiztosítási és kiképzési feladatokról.

1. A gépkocsizó lövész- és fegyvernemi alegységek erdős-hegyes kiképzése előkészítésének hadtápbiztosítási feladatai az állandó helyőrségekben

A hegyi kiképzésre elvonuló állomány felkészítésével egyidőben a gépkocsizó lövész- és fegyvernemi alegységek hadtápállományát is fel kell készíteni — az új — a már begyakorlott rendszertől eltérő felada-

tokra. E felkészülést differenciáltan: ellátószakasz, segélyhely, szállító gépkocsivezetők, szakácsok stb. célszerű végrehajtani a PK HTPH által meghatározott követelmények alapján. A felkészítés során egyrészt a kiképzésre elvonuló állomány, másrészt az elvonuló hadtápolegység hadtápkiképzésére kell a fő figyelmet fordítani.

A személyi állomány elméleti felkészítése során: differenciáltan ismertetni kell a hadtáp munkáját befolyásoló saját tényezőket erdős-hegyes terepen.

E téma kapcsán fontos, hogy a hadtáptiszti és tiszthelyettesi állomány részletesen megismerje a hadtápbiztosítás sajátosságait és a hadtáp munkáját befolyásoló tényezőket. A személyi állomány pedig a harc, a terep és időjárás sajátosságaiból eredő alapvető egészségügyi, ellátási, után- és hátraszállítási feladatokat. Már a béke elhelyezési körletben fel kell készíteni őket az egyszerűbb ételek főzésére, a kombinált sérültek felkutatására, kiemelésére, hátraszállítására, a szükségszállító és vontató eszközök elkészítésére és alkalmazására.

Az egység PK HTPH feladata, még a felkészítés időszakában biztosítani, hogy a „század megkerülő osztag harca” — komplex foglalkozás tervében — kellő jelentőséggel helyet kapjon, majd végrehajtásra kerüljön a lőszer és élelem anyagok utánszállítása, az egyszerűbb ételek elkészítése, elsősegélynyújtás baleseteknél, a szükség sebesültkiemelő és szállító eszközök elkészítése és használata az alegység állománya részéről. Célszerű ezeket a kérdéseket egység szinten azonos követelmények szerint meghatározni és értelmezteni az alegységek parancsnokaival, ellátó szakaszparancsnokaival és egészségügyi szerveivel.

A bázisra való elvonulás előtt igen fontos, hogy a PK HTPH-e a személyi állomány felkészítése mellett gondosan mérje fel a hegyi bázison folytatandó kiképzés anyagi biztosításának feladatait, időben vegye fel a kapcsolatot a bázisparancsnokkal és a bázis környéki ellátó vállalatokkal.

2. A hegyi kiképző bázison végrehajtandó hadtápkiképzési feladatok és azok végrehajtásának célszerű módszerei

A hegyi kiképző bázison elsősorban gépkocsizó lövész- és felderítő alegységek hegyi kiképzése kerül végrehajtásra. A gépkocsizó lövész- zászlóaljnak a kétéves kiképzési ciklusban egyszer, 140 órában itt kapnak kiképzést. A 140 órából 6 órát hadtápkiképzésre fordítanak. E 6 órában meg kell tanítani az *alegységek katonáit* az erdős-hegyes terepen, különböző időjárási viszonyok között végrehajtandó elsősegélynyújtásra, egyszerűbb ételek elkészítésére, szükség sebesültszállító és -kiemelő eszközök elkészítésére, alkalmazására, pihenőhelyek berendezésére. A fentiek érdekében 3x2 órában oktatni kell „az élelmezés harcban”; az „ön és kölcsönös segélynyújtás baleseteknél” és a „pihenőhelyek berendezése” tárgykörök anyagát.

Célszerű ha az „élelmezés a harcban” és a „pihenőhelyek berendezése” tárgyköröket az ellátószakasz parancsnoka; az „ön és kölcsönös segélynyújtás baleseteknél” tárgykör anyagát az egészségügyi ellátást végző orvos oktatja az alegység állományának.

A gépkocsizó lövészászlóalj, fegyvernemi alegységek *hadtápal-*
egységeinek a hegyi kiképzés során felkészülés után részt kell venniük
század gyakorlattal összekapcsolt 2 napos hadtáp komplex foglalkozáson.
A zászlóalj hadtápalegységei század megkerülő osztag harcászati gya-
korlatára építve gyakorolják a hegyi harctevékenység hadtápbiztosítá-
sát az alábbiak szerint.

a) *A gépkocsizó lövészászlóalj ellátószakasza végrehajtja:*

- az ellátószakasz telepítését erdős-hegyes terepen;
- a század lőszerrel, élelemmel és ivóvízzel történő ellátását;
- a hegyi szállítóeszközök felhasználását (gépkocsi — málhás állat
— kanadai szán — műanyag kihúzócsónak — csiga — csörlő — drót-
kötél — szükség vontató eszközök — kézi erő);
- az ellátószakasz tömegpusztító fegyverek elleni védelmének, őr-
zésének és védelmének kérdéseit.

b) *A zászlóalj-segélyhely személyi állománya gyakorolja:*

- a segélyhely telepítését;
- a sérültek felkutatását, kiemelését, hátraszállítását speciális és
szükségesszükszerek felhasználásával;
- a sérültek segélyhelyen történő ellátását;
- a segélyhely őrzés-védelmével kapcsolatos feladatokat.

A gépkocsizó lövészászlóalj ellátószakasza és a zászlóalj-segély-
hely állománya komplex foglalkozásának egyik változata az alábbi lehet.

I. MOZZANAT

A gépkocsizó lövészászlóalj ellátószakasz parancsnoka és felcsere
felderíti a gazdasági ellátószakasz, illetve a segélyhely települési helyét.
A felderítés után elfoglalják és berendezik azt. Az őrzés-védelem, tömeg-
pusztító fegyverek elleni védelem megszervezése után az ellátószakasz
parancsnok 1 db gépkocsival lőszer, élelmet, ivóvizet és a személyi ál-
lomány pihentetéséhez szükséges sátor és hálósák, felszerelést szállítja
ki a század részére. A tehergépkocsi a még járható úton előre megy a
zászlóalj anyagátadó pontig, ahol az alegység-szolgálatvezető átveszi a
kiszállított anyagokat. Ezeket itt málhásállatokra rakják át és hegyi
ösvényen viszik tovább a század anyagátadó helyre. (A bázis állományá-
ban málhás állatok nincsenek — így a mozzanatot jelenleg gyakorolni
csak úgy lehet, ha az adott egység biztosít málhás állatot).

A század anyagátadó helyről két változat szerint szállítják tovább
az anyagokat.

„A” változat szerint:

Kanadai szánra és műanyag kihúzócsónakra lőszer és élelmet rak-
nak és vontatnak a szakaszokig, ahonnan kézi erővel, illetve kötélpályán
továbbítják azt a rajokig.

„B” változat szerint:

Szükség vontató eszközökre lőszert málháznak és azokon szállítják tovább a szakaszokig, ahonnan kézi erővel, majd csigával, csigasorral húzzák fel a géppuska fészkekbe.

II. MOZZANAT

Az anyagok kiszállítása után a század megkerülő osztag sebesültjeit a század sebesültvivők felkutatják elsősegélyben részesítik és kiemelik a sérülés helyéről

— nyolcas hevederrel;
— kihúzózsákkal;

— kihúzócsónakkal;
— háton.

A sérülteket a kiemelés után hátraszállítják a század sebesültgyűjtő fészekbe.

A sebesült fészekből hordágy felszereléssel ellátott tehergépkocsira helyezik a sérülteket és hátraszállítják azokat a zászlóalj-segélyhelyre.

A komplex foglalkozás sikere alapvetően a személyi állomány békehelyőrségben, illetve a bázison történt felkészítése útján biztosítható.

A komplex foglalkozás elemeinek alapos megismerése és mozzanatonkénti begyakorlása alapot nyújt ahhoz, hogy a hadtáp komplex foglalkozás alapvető célját elérje, a részt vevő személyi állomány elsajátítása a hegyi harc sajátos hadtápbiztosításának kérdéseit.

Az alegységek személyi állományának hadtápkiképzésében, de különösen a hadtápállomány hegyi szakkiképzésében konkrét segítséget nyújt a bázis hadtáp szaktanterme.

A *hadtáp szaktanteremben* eredeti formában és tablókön megtalálhatók a hegyi harctevékenység hadtápbiztosításának kiképzését szolgáló anyagok és eszközök. Így:

I. Általános rendeltetésű oktatási segédeszközök:

- magnetofon;
- aspectomat;
- terepasztal;
- speciális jellegű oktató diafilmek.

II. A szállító szolgálat anyagai és eszközei:

A) FALITABLÓKON:

— az anyagi utánszállítás eszközeinek műszaki teljesítmény adatainak leírása;

- helikopter;
- gépkocsi;
- málhásállat, szállító keretekkel;
- kanadai szán;
- műanyag kihúzócsónak;
- drótkötélpálya;
- kötélpálya;
- emberi erővel.

B) EREDETI FORMÁBAN:

- kanadai szán;
- műanyag kihúzócsónak;
- málhásállat szállító nyereg;
- kötélpályához kötél, csiga;
- szükség szállító eszközök.

III. Elelmezési anyagok, eszközök:

A) TABLÓKON:

- a porított félkész- és készételek ismertetése;
- az egyéni melegítőkészlet és a 12 személyes gázolajtüzelésű főzőláda főbb mutatói, üzembehelyezésének rendje és fogásai;
- az alegység kenyér-vízszállító ládák, a hűtőláda, a szállítókeret főbb műszaki adatai;
- a katonák, alegységek élelem ellátásának rendje.

B) EREDETI FORMÁBAN:

- porított félkész- és készétel konzervek;
- egyéni melegítőkészlet;
- 12 személyes gázolajtűzelésű főzőláda;
- alegység kenyérszállító láda;
- alegység vízszállító láda;
- alegység hűtőláda;
- a szállítókereten rögzítve: kartonokban levő egységcsomagolású élelmiszeranyagok.

IV. Ruházati anyagok és eszközök:

A) TABLÓKON:

- a kétszemélyes sátor főbb műszaki adatai;
- a sátor felmálházott állapotban, felépítésének fogásai, időnormái;
- a hegyi hátizsák málházásának rendje;
- a hóvédő szemüveg.

B) EREDETI FORMÁBAN:

- kétszemélyes sátor;
- hálózásák;
- hegyi hátizsák;
- téli álcázóruha;
- hegyi síbakancs;
- sítalp.

V. Egészségügyi anyagok és eszközök:

A) TABLÓKON:

— rögzített és szükség anyagból készített egészségügyi felszerelések, hordágy, sebesültvontató eszközök elkészítésének fogásai, alkalmazásuk módjai;

- előregyártott egészségügyi felszerelések: 8-as heveder, kanadai szán, műanyag kihúzócsónak, kihúzózsák alkalmazásának fogásai;
- sérült kihúzása szakadékból komplex módszerekkel.

B) EREDETI FORMÁBAN:

- kanadai szán;
- műanyag csónak;
- sérült kihúzózsák;
- drótkötélpályához hordágy áteresztő;
- 8-as hevederhez kötél;
- hordágyak szükségeseszközökből;
- vontató eszközök szükségesanyagokból.

A hegyi kiképzés hadtáp tárgyköreit, oktatási kérdéseit a hadtáp személyi állomány részére a kiképző bázison 1—2 órában tanteremben elméleti ismertetéssel, szemléltetéssel, az összefüggések megértésével célszerű megalapozni a hadtáp tanteremben megtalálható diafilmek, tablók segítségével.

A gyakorlati foglalkozásokat alapozó gyakorlati és komplex gyakorlati foglalkozásonként kell végrehajtani.

Az alapozó gyakorlatok során kell megtanítani a katonákat a tárgykörrel kapcsolatos fogások elsajátítására (étel melegítés, húzószán készítés szükséganyagból stb.) be kell mutatni a bázison levő hegyi kiképzési anyagokat (csiga, kötélpálya, kanadai szán, főzőláda stb.).

A komplex gyakorlaton már az összetett tevékenységek megtanítására, begyakorlására és alkalmazására kell a fő figyelmet fordítani. (Pl. lőszer eljuttatása zászlóalj gazdasági ellátó szakasztól a fegyverekig, sebesült hátraszállítás stb.).

A tárgykör komplexumban előírt feladatokat gyakorlás után készséggé kell fejleszteni.

3. A hegyi kiképzésen részt vevő állomány hadtápbiztosítása

Az alegységek kiképzésének anyagi biztosítását, a bázis lehetőségeit figyelembe véve az alábbiak szerint lehet megoldani:

a) Üzemanyag-ellátás:

Jelenleg a kiképzésre vezényelt alegységnek magával kell vinnie a szükséges kenő és karbantartó anyagokat és a tervezett igénybevételnek megfelelő mennyiségű üzemanyag jegyet. A bázis jegy ellenében biztosítja a szükséges hajtóanyagot.

b) Élelemellátás

A kiképzésben részt vevő alegységeknek a személyi állomány élelem ellátását önállóan kell tervezniük és végrehajtaniuk. Az alegység ellátószakasza (raja) a kiképzés teljes idejére magával köteles vinni a felhasználásra tervezett nem romlandó ételmet. Ezek tárolására a bázison korszerű raktárak, hűtőszekrények állnak rendelkezésre. A romlandó élelmészeti anyagokat polgári vállalatoktól naponkénti vételezéssel a kiképzést folytató alegységeknek kell biztosítania. Az ételkészítés eszközei és feltételei a bázison biztosítottak. A tábor étkezéjében egyidőben 300 fő kulturált étkeztetése lehetséges.

c) Ruházati ellátás

A tiszti, tiszthelyettesi és légénységi állomány részére a helyszínen az ágynemű anyag rendelkezésre áll. A békehelyőrségekből az „A” és „B” ruházati komplett anyagait és az elvonuló állomány létszáma alapján előírt felsőruházatot, lábbeli és fehérnemű cserekészletet kell elvinni. A fürdetés feltételei a táborban adottak.

d) Egészségügyi ellátás

A táborban jól felszerelt ezred típusú gyengélkedő áll rendelkezésre. Az egészségügyi ellátáshoz szükséges erőket az adott egységnek kell biztosítania.

e) Elhelyezési anyagellátás

A bázis tiszti és légénységi körletei, tantermei és irodái jól felszereltek és korszerűen berendezettek. A téli időszakokban fűtési gázolajat,

tüzfát és szenet — csekkel történő térítéssel — a bázist ellátó egység biztosít.

f) Az anyagi biztosítás egyéb kérdései

Jelenleg — amíg a bázis állománya csak részben feltöltött — az egyes objektumok, eszközök igénybevétele az alegységek részéről csak akkor történhet meg, ha az alegység előkészítő részlege a bázis parancsnokától azokat átvette. Az átvételt, majd a visszaadást átadás-átvételi jegyzőkönyvön kell rögzíteni. A kiképzést végrehajtó alegységparancsnokok feladata biztosítani az átvett épületek, objektumok rendeltetésszerű használatát és megóvását.

A fentiek vázolásával segítséget kívántam nyújtani a hegyi kiképző bázison megoldandó hadtápkiképzési feladatok eredményes végrehajtásához.